

Kan bolaget ta tillbaka beslutad utdelning?

En fråga som aktualiseras i dessa osäkra tider är huruvida styrelsen kan föreslå, och stämman sedan besluta, att inte verkställa en beslutad utdelning för den händelse att det ekonomiska läget avsevärt skulle försämrats i tiden fram till avstämningsdagen. Fredrik Ljung och Carl Svernlöv reder kortfattat ut begreppen.

Text: **Fredrik Ljung & Carl Svernlöv**

ledningensvis kan konstateras att bolagets framtida likviditetsbehov är något som ska beaktas av styrelsen inom ramen för den prövning man har att göra enligt försiktighetsregeln i 17 kap. 3 § andra stycket aktiebolagslagen. Redan där måste styrelsen alltså behandla frågan om hur bolaget påverkas av externa risker, däribland covid-19.

I dessa tider ställs särskilt höga krav på styrelsens motivering av att en utdelning faktiskt framstår som försvarlig med hänsyn till de krav som verksamhetens art, omfattning och risker ställer på storleken av det egna kapitalet, samt bolagets konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt. Om bolaget är ett moderbolag, skall hänsyn tas även till de krav som koncernverksamhetens art, omfattning och risker ställer på koncernens egna kapital samt till koncernens konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Grunden är alltså att styrelsen kan konstatera att den föreslagna utdelningen framstår som försvarlig med hänsyn till omständigheter som är kända vid tiden för bedömningen. Om läget skulle försämrats avsevärt i tiden mellan stämmans beslut om utdelning och utbetalningsdagen/avstämningsdagen uppkommer dock frågor.

Låt oss börja med frågan om huruvida beslutet kan backas, det vill säga om styrelsen kan låta bli att verkställa den utdelning stämman beslutat. Motiv till detta skulle då vara att bolagets utveckling under tiden från stämmans beslut till dess utdelningens förfaller till betalning avsevärt har försämrats.

I förarbetena till 1975 års aktiebolagslag uttalades att så skulle kunna vara fallet (prop. 1975:103 s. 479). Detta har dock kritiserats i litteraturen, bl.a. av Stefan Lindskog (Aktiebolagslagen 12:e och 13:e kap. Kapitalskydd och likvidation, 2 uppl. 12:3 4.3.1). Han skriver där:

"Om inte något fel begåtts är bolagsstämmans vinstutdelningsbeslut oåterkalleligt. Majoriteten kan således inte ångra sig. Och efter klandertidens utgång kan beslutet inte rivas upp ens om något fel skulle föreligga. Beslutet innebär att aktieägarna erhåller fordringar hos bolaget. Dessa fordringar är aktieägarnas egendom, och varken bolaget eller dess borgenärer kan med fog resa anspråk på att aktieägarna ska stärka bolaget genom att göra kapitaltillskott genom avståenden med avseende på fordringarna."

Vi delar Lindskogs bedömning eftersom ägarnas rätt till utdelningen uppkommer direkt då bolagsstämman beslutat om utdelning. Fordringsrätten påverkas inte av att bolagets ekonomiska situation förändras efter stämmans beslut. Om bolaget skulle gå i konkurs innan utbetalningen hinner äga rum, får anspråket bevakas med samma rätt som oprioriterade fordringar. (Nerep, Adestam och Samuelsson, Aktiebolagslag (2005:551) 18 kap. 3 §, Lexino 2019-07-01.) Mot denna bakgrund kan styrelsen inte undanröja beslutet om utdelning, ens med hänvisning till aktiebolagslagens kapitalskyddsregler.

Hur bör styrelsen då gå tillväga? En första fråga är om styrelsen istället kan underlåta att betala ut den beslutade utdelningen vid den av stämman beslutade tidpunkten. Det handlar då alltså inte om att man skulle fatta ett beslut som betar aktieägarna deras rätt till utdelning, bara att utbetalningen av densamma skjuts på framtiden. Om styrelsen av stämman bemyndigats att själv bestämma avstämnings- eller utbetalningsdag kan styrelsen välja att skjuta upp

”För stämman räcker med ett vanligt majoritetsbeslut, eftersom detta inte faller in under någon av de regler som kräver en högre majoritet.”

betalningen. Utan sådant bemyndigande saknas lagstöd för styrelsen att besluta om en uppskjuten utbetalningstidpunkt där skulden till aktieägarna är klar och förfallen, dvs. om inget annat sägs vid beslutstillfället i kupongbolag och i avstämningsbolag på avstämningsdagen.

En möjlig lösning på problemet är att styrelsen kallar till en stämma där man föreslår att stämman beslutar att skjuta upp utbetalningen av den sedan tidigare beslutade utdelningen till ett tillfälle då bolagets likviditet är sådan att utbetalningen ska ske utan risk för att skada bolaget. Ett sådant förfarande ligger också i linje med aktiebolagslagens regler om kompetensfördelning mellan bolagsorganen. Normalt kan styrelsen inte ändra ett beslut av bolagsstämman, medan huvudregeln (med vissa undantag) är att stämman kan ändra ett tidigare av stämman fattat beslut. Eftersom fordringsförhållandet redan uppstått i förhållande till aktieägarna i och med utdelningsbeslutet kan detta inte tas tillbaka med mindre än samtliga aktieägares samtycke. Däremot bör beslut om ändring av betalningsdag kunna tas på en ny stämma.

Styrelsen bör behandla frågan på ett styrelsemöte och där dokumentera grunden för sitt beslut att föreslå stämman att skjuta upp betalningsdagen. Detta för att kunna motivera beslutet för eventuellt missnöjda ägare, samt för att skydda styrelsen om en sådan ägare mot förmodan skulle anse att styrelsen agerat felaktigt. Styrelsen bör då också ta fram en redogörelse att lägga fram för stämman där man motiverar sitt förslag.

För stämman räcker med ett vanligt majoritetsbeslut, eftersom detta inte faller in under någon av de regler som kräver en högre majoritet. Utan samtliga aktieägares samtycke kan dock betalningsdagen inte sättas senare än dagen före nästa årsstämma, se 18 kap. 3 § ABL.

FREDRIK LJUNG

Jur. kand., Legal Advisor, PwC

CARL SVERNLÖV

Advokat, adj. professor, Baker McKenzie